

"דרך חייך"

מיזם חינוכי לזכרם של בני ראשון לציון שנפלו
במערכות ישראל

שרה אשר- פנהלת אגף פורשת ישראל ובית יד לבנים
אחראית המיזם: פור אבן דגן- רכזת משפחות,
חינוך והנצחה

בית יד לבנים
ראשון לציון

טוראי גדעון קוכמן

נולד ביום י' בכסלו תר"ץ (12.12.1929)
נפל ביום כ"ה באייר תש"ח (03.06.1948)
בהפצה המצרית במלחמת העצמאות
בן 19 בנופלו

ילדותו

בן קלמן ומרים, נולד בתל-אביב.
גמר את בית הספר העממי
"השחר" בתל-אביב ב-1943 ולמד
שנה נוספת בבית-הספר המקצועי
"שבח".

עבד כשוליה בבית-החרושת "סדן"
בעבודות מתכת. בערבים השתלם
בבית-הספר המקצועי על שם מכס
פיין. חבר ב"הנוער העובד" מ-
1941.

נעוריו

אחר-כך עבד כשוליה בבית-
החרושת "סדן" בעבודות-מתכת.
בערבים השתלם בבית-הספר
המקצועי על שם מכס פיין. היה
ממייסדי גרעין ההכשרה
"הגיבורים" בחולתא. תחילה נמנה
עם קבוצת "אלומות" ויצא ליסד
גרעין עצמאי. היה מסור לרעיון
הקבוצה וער לבעיותיה. הוא הצטרף
להכשרה מגויסת ביגור ונטל חלק
בכל פעולות המאבק בסביבה.

גדעון ואחיו מיכאל

רוקד עם בת דודתו
צפורה - סוף 1947

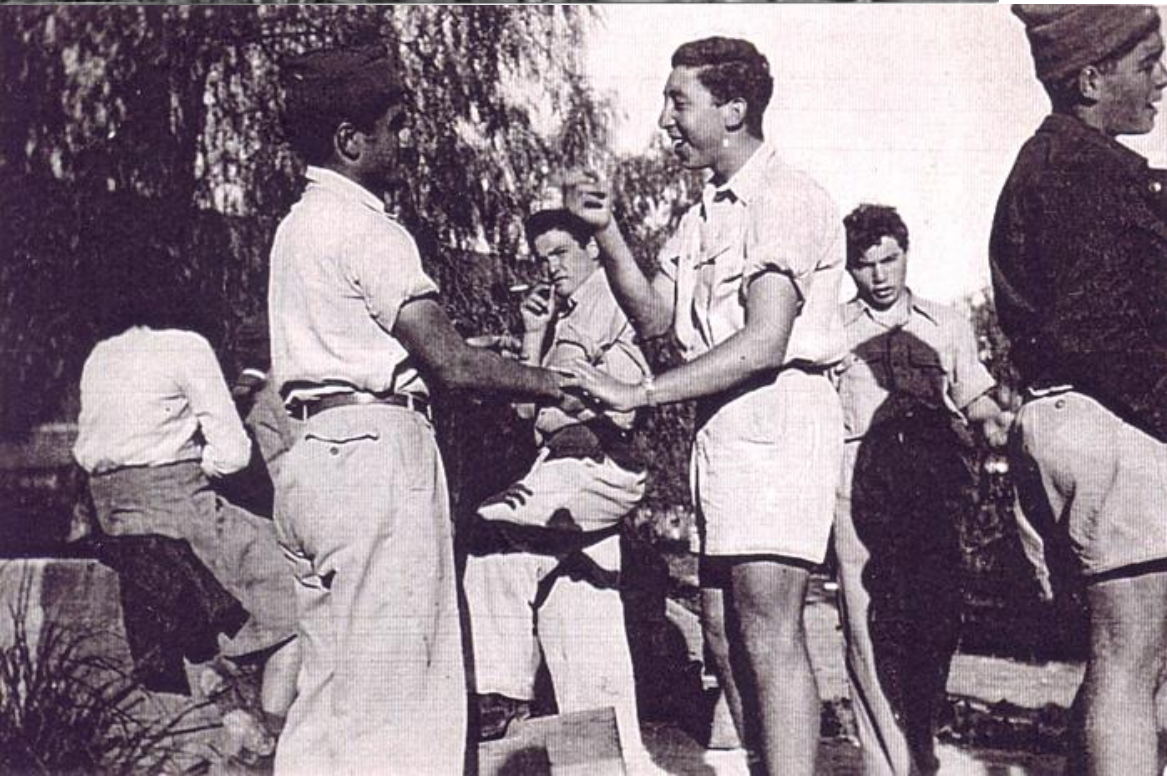
השירות הצבאי

בתחילת 1947 יצא להכשרה מגויסת בחולתא, חניכי הסניפים וחברי חברת נוער עולה ג' התאחדו בחולתא בה שהו כחודשיים עד לגיוסם. יחד עם חברי קבוצתו "אלומות" מסניף "הנוער העובד" בתל-אביב. באותו זמן הגיעו לחולתא קבוצות נוספות של תנועות נוער וחברות נוער ושם התבלט גדעון בפעילותו הנמרצת לגיבוש כל הקבוצות לגרעין התיישבות עצמאי בשם "הגוברים".

השירות הצבאי

לאחר התגבשות "הגוברים" עברה
ההכשרה ליגור ושם גם הפכה באופן
פורמלי ליחידת פלמ"ח (פלוגות
מחץ), היה הכוח הצבאי המגויס של
ארגון "ההגנה", ששימש כצבא של
המדינה היהודית שבדרך, בארץ
בשנים 1941–1948).

השירות הצבאי

בנוסף, שירת קוכמן בגדוד הראשון אשר התקיים כמסגרת מנהלתית מסוף 1944. בבסיס הגדוד היו שתי פלוגות פלמ"ח ותיקות א' ו-ו', שאליהן הצטרפה בסוף 1945 פלוגה ד'. רוב אנשי הגדוד היו חברי הכשרות מגויסות, בהם בנות רבות אשר שימשו בתפקידים מגוונים כולל לוחמות ממש.

השירות הצבאי

עם תחילת מלחמת העצמאות עבר לשירות מלא. השתתף בקרבות בחיפה, ראש פינה, מלכיה, צפת ובכל הקרבות בסביבתה. בקרב על חיפה נשא על גבו חבר פצוע למרחק קילומטרים, וכך הצילו. בעל מרץ ויזמה, אמיץ רוח. מילא תפקידים חשובים וקשים. מסור לרעיון הקבוצה וער לבעיותיה, רודף שלום ועוזר לזולתו. הצטיין בפעולות קרביות ועודד את חבריו.

השירות הצבאי

להוריו אמר: "אני הגדעון" היחידי
ואילו היו לכם עשרה בנים, כולם היו
הולכים". לפני צאתו לדרכו
האחרונה טען לפני הוריו: "עלי
לפתוח את הדרך לירושלים הנצורה,
כדי שאחי הנמצא שם יוכל לבוא
אלינו לחופשה". "היום הזה אינו
משנה דבר", כתב ביום הולדתו הי"ח
"רק המעשים הם המשנים...".

מלחמת העצמאות

החלה ב-30 בנובמבר 1947, בבוקר היום שלאחר קבלת תוכנית החלוקה בעצרת האו"ם. ערביי ארץ ישראל פתחו בהתקפות כנגד היישוב היהודי בארץ ישראל כדי למנוע את יישומה והסתיימה ב-20 ביולי 1949.

השלב הראשון של מלחמת העצמאות היה מיום פריצתה ועד 3 באפריל 1948. התאפיין במאבק מוגבל בהיקפו על השליטה בדרכים ובערים המעורבות, בין היישוב היהודי והערבים. הערבים ריכזו את התקפותיהם בעיקר על צירי התנועה שהובילו ליישובים יהודיים מבודדים (כולל ירושלים המערבית) במידה רבה של הצלחה, ואילו כוחות ההגנה נקטו בדרך כלל באסטרטגיה הגנתית, והסתפקו בפעולות תגמול נקודתיות.

מלחמת העצמאות

בשלב השני, שהחל ב-3 באפריל 1948 והסתיים ביום הכרזת עצמאות המדינה, היוזמה עברה לידי הכוח הצבאי של 'היישוב'. הצד היהודי בשורת מתקפות בכוחות גדולים יחסית במספר אזורים בא"י, הכוחות הצבאיים של ערביי ארץ ישראל וכוחות המתנדבים הערביים שסייעו בידם הובסו ברובם. כוחות 'ההגנה' השתלטו על שטחים נרחבים באזור שפלת החוף, בגליל המזרחי והמערבי ובפרוזדור ירושלים וכבשו את מרבית הערים המעורבות ומספר ערים ערביות.

יום לאחר הכרזת המדינה, החלה פלישת צבאות ערב הסדירים. בשבועיים הראשונים של הפלישה היוזמה הייתה בידי הצבאות הפולשים והכוחות הישראליים התמקדו בבלימת התקדמותם. החל מסוף מאי החלו כוחות צה"ל לבצע שורת התקפות נגד (שרובן הסתיימו בכישלון) על הכוחות הפולשים עד ה-10 ביוני 1948.

מלחמת העצמאות

ההפוגה הראשונה התרחשה בין 11 ביוני 1948 ועד 7 ביולי 1948. פסק הזמן נוצל על ידי שני הצדדים להתארגנות מחדש לקראת חידוש הלחימה ולהתעצמות צבאית.

ב-8 ביולי 1948, החלו קרבות עשרת הימים. בשלב זה היוזמה עברה לידי צה"ל, שביצע מספר מתקפות נגד חיילות המשלוח הערביים וכוחות צבא ההצלה, במהלכן השתלט על שטחים נרחבים בגליל התחתון, בשפלה ובפרוזדור ירושלים.

מלחמת העצמאות

9 ביולי 1948 עד 20 ביולי 1949, מהכרזת ההפוגה השנייה עד חתימת הסכם שביתת הנשק עם סוריה. בתקופה זו יזם צה"ל מספר מבצעים צבאיים גדולים, שנמשכו מספר ימים כל אחד (ביניהם מבצע יואב, מבצע חירם, מבצע חורב ומבצע עובדה), השתלט על שטחים נרחבים בגליל, בנגב ובערבה, הביס את הצבא המצרי ומוטט את 'צבא ההצלה'. שלב זה של המלחמה התאפיין בפסקי זמן ארוכים בין פרקי הלחימה הקצרים, ובקיום קשר הדוק בין המבצעים הצבאיים של הצבא הישראלי, למאבקים שניהלה ישראל בזירה המדינית. החל מסיום מבצע חורב ב-8 בינואר 1949, ועד להשלמת החתימה על הסכמי שביתת הנשק עם המדינות הערביות השכנות, לא התנהלה לחימה בהיקף נרחב בין הצדדים היריבים בא"י.

ההפצה המצרית

לאחר הכרזת מדינת ישראל פלש הצבא המצרי למדינה יחד עם צבאות ערב. בשבועות שלאחר מכן חיל האוויר המצרי הפציץ את ערי החוף של ישראל רוב הפצצות הונחתו אל תל אביב אבל חלק נפלו גם ברמת גן, ראשון לציון, חולון ורחובות.

ההפצה המצרית פגעה בראשון לציון בתאריך 3/6/48 ב-15:11 הונחתו ראשון לציון פצצות שנחתו ברחובות: רוטשילד ובקרן הרחובות עין הקורא-מוהליבר. עקב ההפצה נהרגו 25 אנשים מתוכם 14 אזרחים.

נפילתו

אחרי יום חופש, היה עליו לחזור
למחנה צריפין עם שניים מחבריו,
אילה גלבוע וחנוך קלצ'קו.
כשעברו את ראשון-לציון, נתקלו
בהפצצה האווירית כבדה על
המקום. הם ניסו לראות ברוביהם
על המטוס המפציץ. אך נפלה
פצצה על המכונית שבה היה יחד
עם חברתו אילה, "הנאהבים
והנעימים בחייהם ובמותם לא
נפרדו".

תמונה משפחתית אחרונה - אוקטובר 47
מימין גדעון, אריה, מיכאל

גדעון וחברתו אילה גלבוע

נפילתו

ביום כ"ה באייר תש"ח (3.6.1948) נהרג גדעון עם אילה וחנוך, גופות
שלושתם, מפוחמות וקטועות אברים, זוהו בדרך ההשערה.
נקבר בראשון לציון. ב-22.6.1950 הועבר לנחלת יצחק.

הנצחתו באנדרטאות

אנדרטה לזכר בני העיר שנפלו במערכות ישראל ראשון לציון

האנדרטה לחללי ההפצה המצרית על ראשון

מגישה : ליאל אשכנזי
י"א 3, מקיף ו' ע"ש יגאל אלון
בהדרכת : עדה הכט וגילת פט
יוני, 2023

יהי זכרו ברוך!

